

SAKSFRAMLEGG

Sak nr.	Utvalg	Møtedato
37/2024	Formannskap	01.10.2024

Offentlig ettersyn - Kommuneplanens samfunnsdel - Lierne kommune**Kommunedirektørens forslag til vedtak:**

Kommuneplanens samfunnsdel legges ut til offentlig ettersyn/høring, med høringsfrist 6 uker fra utsendelsestidspunktet.

Begrunnelse:

Vedtaket er i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-14 første ledd.

Vedlagte dokumenter:

- 1 Utkast kommuneplanens samfunnsdel per 1. oktober 2024
- 2 Bærekraftsrapport Lierne
- 3 Lierne i tall - kunnskapsgrunnlag_20240919
- 4 Oppsummering gruppearbeid politikere
- 5 Oppsummering folkemøter
- 6 Planprogram_202400820
- 7 Sluttrapport Lierne Bærekraftig kommune 2030

Ikke vedlagte dokumenter

Statsforvalterens kommunebilde over Lierne kommune (foreligger per 1. oktober kun som utkast)

Hjemmel for behandling:

- Plan- og bygningslovens § 11-14
- Delegeringsreglement for Lierne kommune pkt. 1.38

Saksopplysninger:

Melding om oppstart av arbeide med kommuneplanens samfunnsdel ble sendt ut 18.3.2024, med høringsfrist 6.5.2024.

Ved høringsfristens utløp var det innkommet 3 høringsuttalelser (Mattilsynet, Statens vegvesen og Statsforvalteren i Trøndelag). Etter høringsfristens utløp er det innkommet 2 høringsuttalelser (Trøndelag fylkeskommune og Sametinget). Totalt 5 høringsuttalelser er innkommet.

Lierne kommune har fulgt KS sitt Ny Agenda program, for utarbeiding av kommuneplanens samfunnsdel. Det programmet legger opp til at samfunnsdelen oppdateres i løpet av første år etter

et kommunevalg, hvilket gir en ny samfunnsdel en funksjon som et godt styringsverktøy for den resterende kommunestyreperioden.

Det er gjennomført en bred involveringsprosess for å få innspill til planen utover det kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet:

- Workshop for kommunestyret sammen med kommunedirektørens ledergruppe
- Folkemøter i Mebygda, Sandvika og Tunnsjøen.
- Dagmøte for eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- Besøk til ungdomstrinnene ved Stortangen skole og Sørli skole
- Ledersamling for administrasjonen
- I tillegg innspill fra formannskap samt lederforum (kommunedirektørens strategiske ledergruppe)

Uttalelser på planprogram:

DOK 4 – Uttalelse til mottatt planprogram – Varsel om oppstart av arbeide med planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel, Mattilsynet, 30.4.2024

Kommuneplanens samfunnsdel (KPS)

KPS skal inneholde en arealstrategi for arealbruken i kommunen, som er førende for arbeidet med kommuneplanens arealdel (KPA).

Arbeidet med arealstrategi bør prioriteres. Videre er klimaendringer nevnt som en mulig utfordring for flere forhold. Det kan medføre negative konsekvenser for blant annet kvaliteten på drikkevannet.

DOK 5 – Statens vegvesens uttalelse – kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – høring – Lierne kommune, Statens vegvesen, 30.4.2024

Lierne er en arealrik kommune med synkende befolkningsutvikling. I lys av dette vil det være naturlig å bruke arbeidet med samfunnsdelen til å tenke nytt og helhetlig omkring både bolig- og næringsutvikling. Forslaget til planprogram framholder nødvendigheten av realistiske planer, noe vi slutter oss til. Det er også viktig å utnytte tilgjengelig kompetanse og disponible ressurser på en bærekraftig måte.

Selv i Lierne, med sine naturgitte fortrinn og utfordringer, er det nødvendig å se for seg mulighetene for å redusere persontransporten ved bruk av personbil til fordel for sykkel og gange. Kollektivtransporttilbudet vil realistisk sett forbli begrenset, men i Sandvika og øvrige bygdesentra bør det tenkes strategisk med sikte på tilrettelegging for myke trafikanter.

Vi er enig i at Lierne kommune ikke i utgangspunktet trenger store utredninger for å gjennomføre et dekkende planarbeid med revidert samfunnsdel. Trøndelag har et betydelig empirisk materiale offentlig tilgjengelig, og supplert med SSB-statistikk og lokale data, bør man ha et godt grunnlag for drøftinger om mål, strategier og tiltak.

DOK 6 – Uttalelse til varsel om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – Lierne kommune, Statsforvalteren i Trøndelag, 3.5.2024

Overordnede føringer

Statsforvalteren viser til brev datert 13.11.23 til alle kommuner i Trøndelag med innspill til det forestående arbeidet med nye kommunale planstrategier. Utdrag fra dette brevet er også gjengitt i planprogrammet. Statsforvalteren har nå ingen ytterligere kommentarer til selve planstrategien ut over at både denne og ny kommuneplanens samfunnsdel bør reflektere at Lierne sammen med de andre kommunene i Indre Namdal har inngått bygdevekstavgtale med Trøndelag fylkeskommune og Staten v/ Kommunal- og distriktsdepartementet.

Innholdet i bygdevekstavgtalen og arbeidet med denne har pågått en tid og et sentralt element er samfunnsplanlegging og etablering av et felles plan- og utviklingsmiljø/felles plankontor. Dette satsingsområdet er identifisert og prioritert lokalt for å møte de utfordringene kommunene i Indre

Namdal i fellesskap står i. Bygdevektavtalen representerer etter Statsforvalterens syn en mulighet til å adressere disse utfordringene, og slik Regjeringen skriver ifm., signeringen av avtalen, bygge samfunnet nedenfra, ut fra de mulighetene som finnes lokalt. Gevinstrømmet er imidlertid størst om en ikke bare ser utfordringene i fellesskap, men også mulighetene. Statsforvalteren vurderer at bygdevektavtalen gir utviklingskraft og er forundret over at implikasjonene av bygdevektavtalen for samfunnsutviklingen i Lierne og Indre Namdal ikke er drøftet i oversendte dokumenter. Vi legger likevel til grunn at bygdevekst vil være en tydelig premiss i det videre planarbeidet.

DOK 7 – Fylkeskommunens uttalelse til oppstart av arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – Lierne kommune, Trøndelag fylkeskommune, 7.5.2024

Struktur

Kommunen kan velge å slå sammen arbeidet med planstrategi og samfunnsdel, og i praksis er det da planstrategien og planprogrammet for kommuneplanen som slås sammen. Her er det valgt å varsle oppstart for planstrategien i planprogrammet for samfunnsdelen. Det står ikke hvordan det er tenkt videre, om planstrategien blir et eget dokument eller om den inngår som en del av samfunnsdelen. Vi går utfra at kommunen finner en hensiktsmessig løsning på dette.

Tydeligere kobling til bygdevektavtalen

I innledningen står det at gjeldende samfunnsdeler er et omfattende dokument og at det vil være hensiktsmessig å starte prosessen med å se på om man skal videreføre gjeldende plan, eller om man skal tenke helt nytt i forhold til format og innhold. Fylkeskommunen er enig i at tidspunktet for å revidere samfunnsdelen er godt, ikke minst med tanke på at Lierne er en av fire kommuner i Indre Namdal som nå har signert en bygdevektavtale med staten og fylkeskommunen. Dette utviklingsarbeidet skal støtte opp under kommunens mål for utvikling av Lierne og Indre Namdal, og vil påvirke kommunens arbeid med samfunnsutvikling og tjenesteutvikling. Vi går derfor utfra at bygdevekst blir et sentralt tema i både planstrategien og samfunnsdelen. Ikke minst blir det sentralt i planstrategien hvordan man skal samarbeide om planoppgaver med de andre bygdevekstkommunene. Planprogrammet omtaler ikke bygdevekst, fylkeskommunen mener dette bør innarbeides i planprogrammet før det vedtas.

DOK 8 – Uttalelse vedrørende oppstart av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – Lierne kommune, Sametinget, 8.5.2024

Innspill til kunnskapsgrunnlaget for planstrategien og planarbeidet

Lierne kommune er en del av det tradisjonelle samiske bosettingsområdet. Samiske næringer, kulturminner og stedsnavn er til stede i kommunen. Vi ber om at kommunen gjør rede for følgende tema i kunnskapsgrunnlaget til kommende planlegging:

- Kartlegging og oppdatering av utviklingstrekk og utfordringer blant den samiske befolkningen i kommunen
- Kartlegging og oppdatering av utviklingstrekk og utfordringer for samiske næringer i kommunen som for eks. reindrift, fjordfiske, jordbruk og utmarksnæringer
- Vurdering av status, muligheter og utfordringer i forhold til samisk språk og kultur i barnehage og skole
- Undersøke om det finnes behov i befolkningen for tiltak som kan bidra til å ivareta og styrke den samiske identiteten hos barn, voksne og eldre
- Vurdere om det er behov for å utrede folkehelseutfordringer blant den samiske befolkningen
- Kartlegging og oppdatering av status for samiske stedsnavn i kommunen

Opplæring

For Sametinget vil det være viktig at retten til opplæring i samisk er med i grunnlaget til planstrategi og samfunnsplan, blant annet disse temaene:

- kartlegging av behov for samisk opplæring både i skole og barnehage
- det bør komme fram hvordan foreldrene får informasjon om rett til opplæring i og på samisk

- beskrivelse av kommunens samisktilbud i barnehagen og videreføring til skolen, overgang barnehage-skole

Vurdering:

Kommunedirektøren har bevist valgt å utarbeide et forslag til samfunnsplan som er lesbart og som prioriterer overordnede tiltak, som igjen fører til mer detaljerte temaplaner og tiltak for å løse konkrete utfordringer. Det er viktig at samfunnsplanen blir brukt som et overordnet arbeidsdokument i hverdagen og ikke bare tatt fram ved revisjon. Skulle samfunnsplanen i detalj omfatte alle gode innspill ville plandokumentet blitt alt for omfattende og uoversiktlig, og dermed en stor risiko for at det ikke ville ha oppfylt sin intensjon.

Dette betyr selvfølgelig ikke at alle gode tiltak som ikke er nevnt og utbrodert er glemt og forkastet.

DOK 4 – Uttalelse til mottatt planprogram – Varsel om oppstart av arbeide med planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel, Mattilsynet, 30.4.2024

Kommunedirektørens kommentar/merknader

Mattilsynet har levert en relativt omfattende høringsuttalelse med mange forslag til ulike utredninger. Kommunaldirektøren tar uttalelsen til orientering. Et av flere prioriterte tiltak legger både samfunnsplanen og planstrategien opp til at i løpet av 2025 så skal kommunen utarbeide et arealregnskap og en arealstrategi. Av ressursmessige grunner mener kommunaldirektøren at det kvalitetsmessig er mest forsvarlig å gjennomføre dette arbeidet som et tiltak i samfunnsplan og planstrategien.

DOK 5 – Statens vegvesens uttalelse – kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – høring – Lierne kommune, Statens vegvesen, 30.4.2024

Kommunedirektørens kommentar/merknader

Kommunaldirektøren slutter seg til Statens vegvesen sin uttalelse. Allikevel velger kommunaldirektøren å prioritere en nøktern samfunnsplan, som faktisk blir lest, og heller utarbeide mer detaljerte planer/styringsverktøy, med bakgrunn i de overordnede målsetningene, i takt med behov, ressurser og kapasitet.

DOK 6 – Uttalelse til varsel om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – Lierne kommune, Statsforvalteren i Trøndelag, 3.5.2024

Kommunedirektørens kommentar/merknader

Statsforvalteren i Trøndelag har levert en omfattende og detaljert høringsuttalelse, som kommunaldirektøren tar til orientering, og vil følge opp. Oppfølging av Bygdeveksttalen er selvfølgelig tatt inn som et overordnet tiltak. Kommunaldirektøren er imidlertid opptatt av at kommuneplanens samfunnsdel ikke skal bli et byråkratisk, tungt og omfattende dokument som kun blir lest av spesielt interessert. Det er viktig at samfunnsplanen faktisk blir lest og brukt av flest mulig på ulike nivåer. Samfunnsplanen legger opp til at flere ulike temaer utredes over tid, og at det ved spesifikke behov utarbeides planer og strategier for ulike tiltak, for å sette kommunen i stand til å møte morgendagens behov. Kommunaldirektører velger å fokusere på kvalitet framfor kvantitet, og er trygg på at det er rett strategi.

DOK 7 – Fylkeskommunens uttalelse til oppstart av arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – Lierne kommune, Trøndelag fylkeskommune, 7.5.2024

Kommunedirektørens kommentar/merknader

Trøndelag fylkeskommune har levert en omfattende høringsuttalelse etter høringsfristens utløp. Kommunaldirektøren tar uttalelsen til orientering og vil følge opp ulike temaer. Når det gjelder felles melding av oppstart av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi så var det med bakgrunn i et ønske om rasjonalisering og effektivisering. Disse to dokumentene er relativt overlappende, og kunne selvfølgelig vært et dokument, som kanskje er mest hensiktsmessig i forhold til ressursbruk og oversiktighet. Kommunaldirektøren velger imidlertid å videreføre

praksisen med to forskjellige dokumenter. Planstrategien vil derfor bli behandlet i egen sak og sendt ut i en egen høringsrunde.

Når det gjelder Bygdevekstavtalen vil den selvfølgelig bli et av de overordnede satsningsområdene i samfunnsplanen. Kommunaldirektøren mener at det allikevel ikke er behov for å beskrive Bygdevekstprosjektet over flere sider i kommuneplanen. Arbeidet med Bygdevekstavtalen vil behandles årlig gjennom egne handlingsplaner hvert år, slik at detaljer vil bli ivaretatt gjennom ulike dokumenter og tiltak fortløpende.

DOK 8 – Uttalelse vedrørende oppstart av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og kommunal planstrategi – Lierne kommune, Sametinget, 8.5.2024

Kommunedirektørens kommentar/merknader

Sametingets høringsuttalelse er mottatt etter høringsfristen. Kommunaldirektøren tar uttalelsen til orientering. Innspillene vil bli fulgt opp i samsvar med gjeldene lover, selv om de ikke blir tatt inn som detaljerte tiltak i et overordnet plandokument som samfunnsplanen.

Oppsummering:

Kommunedirektørens forslag til utkast er et relativt kort dokument, men det er viktig å se sammenhengen mellom dokumentet og de vedlagte dokumentene. I arbeidet med utkastet som nå legges til formannskapet har kommunedirektøren prøvd å ivareta de bestillingene og prioriteringene som er kommet inn via folkemøter samt de siste gruppearbeidene sammen med kommunestyret.

Utkastet som ligger til høring inneholder ikke så mange bilder. Kommunedirektøren vil ved utarbeidelsen av endelig versjon legge inn flere bilder for å skape mer liv i dokumentet.

Kommunedirektøren mener at en kort versjon med ganske få innsatsområder vil kunne og samfunnsdelen den overordnede funksjonen som den er tenkt å ha. Utkastet som nå ligger til høring vil bli grunnlaget for utarbeidelsen av en ny versjon av årsplan som kommunedirektøren skal utarbeide i budsjettprosessen.

Statsforvalterens kommunebilde er et relevant kunnskapsgrunnlag, men det er per 1. oktober kun presentert som et utkast. Det endelige kommunebildet vil bli et relevant vedlegg til den endelige planen.

Slik det står under saksopplysninger har Lierne kommune de siste årene hatt følgende visjon: Lierne – det gode vertskap. I utkast til samfunnsdel ligger visjon åpen. Et forslag som har kommet har vært Lierne – et trygt valg for deg og de dine.

Kommunedirektøren har også via KI fått innspill på «Lierne – Sammen over grenser». Dette fanger essensen av å være en grensekommune, men den kan også peke på samarbeid på tvers av grenser og innad i kommunen. Sammen over grenser kan også ha en betydning av at en sammen krysser noen grenser gjennom innovasjon. Slik begrunnes visjonen av KI:

Dette slagordet fanger essensen av en liten grensekommune, der samarbeid, fellesskap og muligheter på tvers av grenser er sentrale verdier. Det gir et løfte om samhold og fremtidsrettet utvikling, samtidig som det spiller på den unike plasseringen.

Det er spennende å bruke digitale hjelpemidler til ulike momenter i den kommunale driften, og også innenfor områder som en tradisjonelt har brukt tankesmier og diskusjoner kan en få gode innspill.

Formannskaps behandling av sak 37/2024 i møte den 01.10.2024:

Behandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommuneplanens samfunnsdel legges ut til offentlig ettersyn/høring, med høringsfrist 6 uker fra utsendelsestidspunktet.

Begrunnelse:

Vedtaket er i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-14 første ledd.

Doris Annette Fagerli Sundvik (AP) fremmet følgende tilleggsforslag, nytt punkt:

Formannskapet ber administrasjonen om å legge inn «integrering og utenforskap» som et nytt kulepunkt under kapitel 7. Gjennomgående områder før det sendes ut på høring.

Tilleggspunktet ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag, inklusive tilleggsforslaget fra Doris Annette Fagerli Sundvik, ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommuneplanens samfunnsdel legges ut til offentlig ettersyn/høring, med høringsfrist 6 uker fra utsendelsestidspunktet.
2. Formannskapet ber administrasjonen om å legge inn «integrering og utenforskap» som et nytt kulepunkt under kapitel 7. Gjennomgående områder før det sendes ut på høring.

Begrunnelse:

Vedtaket er i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-14 første ledd.